

CSALÁDI KÖLTSÉGVETÉS

2015

1 tanóra

Családi költségvetés - ÓRATERV

A pedagógus neve	Fodor Alice
Műveltségi terület	Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlat
Tantárgy	Környezetismeret, Osztályfőnöki
Osztály	3 - 4. osztály

Az óra témája Családi költségvetés

**Az óra cél-
és feladatrendszere** Ismeretszerzés a családról mint a legkisebb gazdálkodási egységről, tájékozódás a családi munkamegosztásról, erőforrásokról, az ésszerű gazdálkodás alapjairól, családi költségvetés készítése, tudatos pénzfelhasználóvá nevelés.

**Az óra didaktikai
feladatai** Motiváció, ismeretbővítés, gyakorlás, összefoglalás, önellenőrzés, képességfejlesztés.

Tantárgyi kapcsolatok Matematika, Erkölcstan, Technika

Dátum 2015. március

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Munkaformák	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
1. feladat: Ráhangelődés					
5'	Filmvetítés Tanulói vélemények meghallgatása után témamegjelölés: a költségvetésről, azon belül is a családi költségvetésről fogunk tanulni.	Tanári bevezetés.	A film megtekintése. Spontán tanulói megnyilatkozások.	Bevezető animációs film, számítógép internet elérésével (vagy az előre letöltött film), projektor, hangfal.	Előzetes feladat: A terem berendezése oly módon, hogy 4-5 fős csoportok számára és vetítésre, frontális munkára is alkalmas legyen. Az osztályt 4-5 fős csoportokba szervezzük.
2. feladat: Csoportmunka I.					
10'	A csoportok kapnak egy „dossziét” Feladat: Nézzétek át a „dossziében” található képeket, és válogassátok ki azokat, amelyekre egy családnak biztosan szüksége van egy hónapban, amire biztosan költ! A képeket tegyék a családi „dossziéba”! A többi képet egy borítékba tegyék félre.	Tevékenykedtetés, a probléma közös elemzése, csoportmunka.	Feladat-értelmezés csoportban, közös gondolkodás, tervezés, együttműködés.	„Dosszié” (A/2 lap), applikációs képek.	A tanító körbejár, szükség esetén segít az értelmezésben. Fontos az idő mérése.
3. feladat: Részösszefoglalás					
5'	Tekintsük át, mire jutottatok! 1-1 megoldás meghallgatása. A feladat során felmerült fogalmak tisztázása: a képeket a kiadási csoportokba rendszerezjük.	Megbeszélés, vita, magyarázat.	Csoportonként egy tanuló ismerteti az elkészült tervet.	Elkészült diákmunkák	Lehetséges változat: Képtárlátogatás: a csoportok az asztalukon hagyják az elkészített tervet, és a teremben körbejárva megnézik a többiek munkáját.

Családi költségvetés - ÓRATERV

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Munkaformák	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
4. feladat: Csoportmunka II.					
15'	<p>Ma éppen fizetésnap van. A felnőttek megkapják az erre a hónapra beosztandó fizetésüket.</p> <p>Feladat:</p> <p>a.) A bevétel ismeretében osszátok szét a hat kiadási csoportra a fizetést! (Jó, ha marad tartalék is.)</p> <p>b.) Számoljátok össze, hogy amit szerettetek volna elfogyasztani, az mennyibe kerül!</p> <p>c.) Egyeztessétek, hogy mindenre jutott-e pénz! Ha nem, akkor át kell csoportosítani.</p> <p>Ezt követően a „dossziéra” írjátok fel az egyeztetett összeget!</p>	Tevékenykedtetés, magyarázat.	A lehetőségek felmérése, a prioritások megállapítása, együttműködés, felelősségvállás, csoportos kiadástervezés.		A pedagógus szükség esetén tanácsot, segítséget ad.
Tartalék feladat					
	<p>Egy család életében adódhatnak váratlan helyzetek, amelyekre fel kell készülni.</p> <p>A tanulók váratlan helyzetről szóló kártyákat kapnak. Elolvasás után keressenek megoldást rá!</p>	A probléma közös elemzése.	Csoportmunka: érdek és véleményegyezés, döntés.	Kártyák a szituációk leírásával.	Az előző feladattal hamarabb elkészülő csoportoknak adja a tanító a váratlan helyzeteket bemutató kártyákat.
5. feladat: Reflektálás					
5'	<p>A csoportok szóvivője ismertesse röviden az elkészült tervet! Térjen ki arra, egyensúlyban volt-e a család havi költségvetése, sikerült-e kijönni a kapott fizetésből!</p> <p>Tanítói összegzés: az ésszerű, megfontolt gazdálkodás jelentősége.</p> <p>Az órán elvégzett munka értékelése.</p>	Tevékenykedtetés, egyéni vagy csoportmunka.	Amennyiben sor került rá, a csoportok szóvivője röviden ismerteti a kapott életeseményt, váratlan helyzetet és az arra adott megoldási tervet.		Házi feladat: Írjunk rövid üzenetet a kisfilmből megismert Bakancs család egy tagjának!

Családi költségvetés - TANÁRI ÚTMUTATÓ

ELŐKÉSZÜLETEK:

Előzetesen érdemes a gyerekekkel arról beszélgetni, milyen foglalkozásokat ismernek, milyen foglalkozások voltak régen, hogyan keresték, és hogyan keresik ma az emberek a pénzt a megélhetésükhöz.

A témához kiváló PPT található a következő linken:

www.powershow.com/view/2ac1a5-YThhZ/Nostalgie_beelden_om_te_koesteren_powerpoint_ppt_presentation

Az óra megkezdése előtt a termet rendezzük be oly módon, hogy 4-5 fős csoportok számára, és frontális munkára is alkalmas legyen! Az osztályt lehetőség szerint négyfős csoportokba szervezzük, jusson valamennyi csoportba jó szervezőkészséggel, illetve pontos számolási képességgel rendelkező diák. A feladatok három fővel is jól elvégezhetőek.

A teremben a vetítés feltételeit biztosítanunk és ellenőriznünk kell!

A csoportok számának megfelelően készítsük össze a kellékeket:

- „dossziék”, azaz háromba hajtott A/2 kartonlapok, benne a képek,
- szituációs kártyák.

AZ ÓRA MENETE:

Üdvözljük a diákokat és (ha vannak) a vendégeket. Mondjuk el, hogy erre az órára a nemzetközi háttérű Pénz7 program keretében kerül sor. Célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, tudjanak többet a gazdaság és a pénzvilág működéséről. Ehhez a tanórához hasonlóan, az országban és szerte a világban sokfelé tartanak családi költségvetés témában órákat.

1. FELADAT: RÁHANGOLÓDÁS - Tervezett időkeret: 5 perc

Vetítsük le a következő kisfilmet: <https://www.youtube.com/watch?v=cHlkA4aR5-0!>

A kisfilm megtekintése után hallgassuk meg a gyerekek véleményét! Bizonyára számtalan ötletük lesz.

2. FELADAT: CSOPORTMUNKA I. - Tervezett időkeret: 10 perc

A csoportmunka előkészítésében a tanító ismerteti a feladatot:

Ezen az órán olyan négytagú családokat fogunk megjeleníteni, akik a havi keresetüket próbálják beosztani. Arra törekszenek, hogy a havi kiadásokat a bevételből fedezni tudják. Minden csapat kap egy nagy összehajtogatott kartonlapot, úgynevezett dossziét. A dossziében képeket találnak a csapattagok.

A dossziét a tanító (vagy az órán résztvevő önkéntes segítő) adja, vagy az eszközfelölős viszi az asztalokhoz.

Az első feladat az, hogy a gyerekek szétválogassák a képeket: a családban általában felmerülő

szükséges és nem szükséges kiadásokra. A nem szükséges kiadásokat tegyék félre egy borítékba!

Ezt követően az alábbi csoportokra szedjék szét a megmaradt képeket:

- élelmiszerek és alkoholmentes italok,
- lakásfenntartás, háztartási energia,
- közlekedés,
- hírközlés,
- kultúra, szórakozás,
- egyéb.

Ha úgy látjuk, hogy a gyerekek nehezen értelmezik a képeket, kivetítő segítségével és/vagy tanítói magyarázattal röviden megbeszélhetjük a felmerülő kérdéseket.

A gyerekek a továbbiakban csoportmunkában dolgoznak, a képeket válogatják szét. A képeken árák is fel vannak tüntetve, ezeket ezer forintra kerekítve fogjuk követni. A diákoknak a feladat e szakaszában még nincs ismeretük a bevétel nagyságáról. A pedagógus szándéka a konszenzus elérése csoporton belül arról, melyek a legalapvetőbb emberi szükségletek.

A pedagógiai elvárások a következők lehetnek:

- élelmiszerek és alkoholmentes italok (otthoni főzéshez, étkezéshez, éttermi szolgáltatásokhoz),
- lakásfenntartás, háztartási energia (elektromosság, gáz stb.),
- közlekedés (üzemanyag, BKV bérlet, jegy stb.),
- hírközlés (telefon, internet, televízió, újság),
- kultúra, szórakozás (mozi, koncert, tánctanfolyam, sport stb.),
- egyéb (hétköznapi és alkalmi ruházat, biztosítás, megtakarítás, részletfizetés, lakás- és autórészlet, hitelkártyás vásárlás törlesztőrészlete, tisztálkodás, szépítkezés, háztartás, tisztítószerek, lakberendezés, népszerű divatcikkek, játékok, szórakoztató elektronika stb.).

Fontos, hogy a pedagógus (vagy az önkéntes) körbejárjon, szükség esetén segítsen.

Az idő múlását érdemes mutatni, jelezni. Internetkapcsolattal rendelkező termekben kivetíthetjük a hátralévő időt, így a gyerekek maguk is be tudják osztani az idejüket:

<http://www.online-stopwatch.com/snail-racing-timer/>

3. FELADAT: RÉSZÖSSZEFOGLALÁS - Tervezett időkeret: 5 perc

Az osztály korábbiakban bevált munkastílusától függően a részösszefoglalás történhet frontálisan vagy képtárlátogatással. A frontális munkaforma esetében meghallgatunk egy-két megoldást, míg a képtárlátogatásnál a csoportok a teremben körbejárva nézik meg egymás munkáját. Ha kevesebb az idő, akkor egy csoport csak két másik csoport munkáját nézze meg!

4. FELADAT: CSOPORTMUNKA II. - Tervezett időkeret: 15 perc

A tanító ismerteti a következő feladatot.

A családok 270 ezer forint jövedelemmel rendelkeznek. Ennek birtokában kell megnézniük a tanulóknak: jut-e mindenre, amit elterveztek, esetleg marad-e pénz egyéb, váratlan kiadásokra is. Ha nem jut mindenre, illetve nem tudnak tartalékot képezni, módosítaniuk kell az elosztáson, esetleg le kell mondani

egy szükségletéről (egy képet ki kell venni). Közösen kell megállapodniuk abban, miről mondhatnak le, vagy egyéb megoldást kell találniuk.

Mondjuk el, hogy nem ritka az a pénzbeosztási módszer (akár virtuálisan, akár ténylegesen), amellyel a család „felcímkézi a pénzt”, vagyis szétosztja a főbb kiadási csoportok között. A gyerekek saját családjában lehet egy vagy több „pénzügyminiszter” is, talán hallhat egyikük-másikuk erről a módszerről a későbbiek folyamán a szüleitől is.

Miután a család havi költségvetését elkészítették (vagyis a rendelkezésre álló havi jövedelmet a megadott kiadási csoportokra oly módon osztották szét, hogy mindenre legyen pénz, ami szerintük a megélhetéshez szükséges), ők is „felcímkézik” a pénzt. Feladatuk tehát, hogy a „dosszién” található kiadási csoportokhoz felírják a csoportra szánt összeget.

Tartalék feladat

Abban az esetben, ha valamelyik csoport hamarabb befejezné a feladatot, húzhat egy váratlan helyzet kártyát. A kártyán szereplő, előre nem tervezhető helyzetre közös megoldást kell találniuk a csapattagoknak.

5. FELADAT: REFLEKTÁLÁS - Tervezett időkeret: 5 perc

A csoportok szóvivője röviden ismerteti az elkészült tervet: egyensúlyban volt-e a család havi költségvetése, kijöttek-e fizetésükből.

Zárásként a tanítói (és az önkéntes) összegzésben fontos kiemelni az ésszerű, megfontolt gazdálkodás jelentőségét, a tartalék szükségességét. Meg lehet említeni a hitelfelvétel, illetve a többletjövedelemhez jutás lehetőségeit is. Végezetül az órai munkát értékelni kell!

Lehetséges házi feladat: levélírás a filmbeli család egy tagjának.

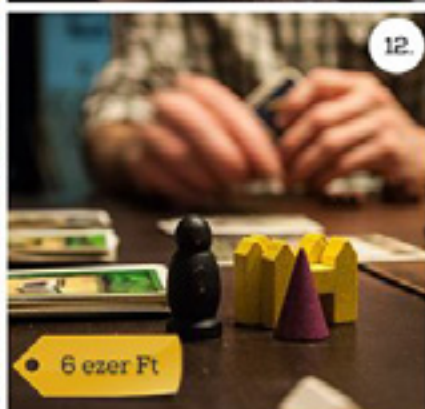
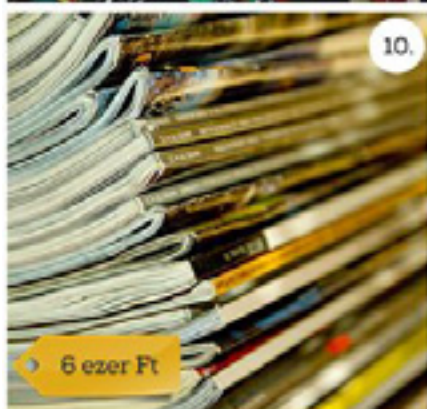
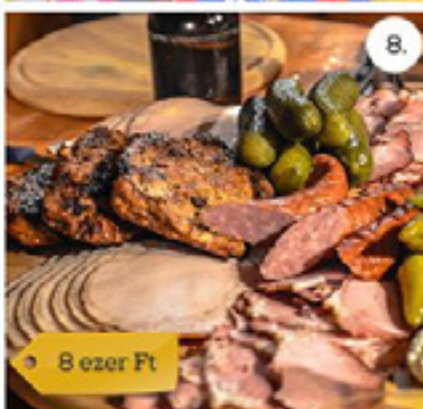
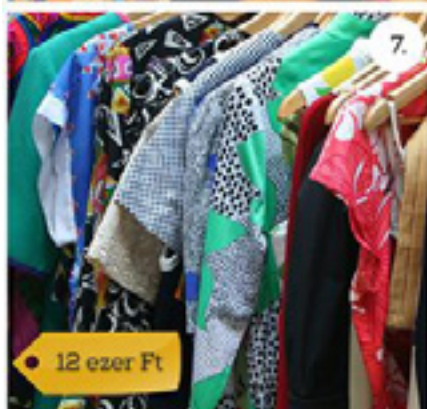
2. FELADAT: CSOPORTMUNKA I.

DOSSZIÉ

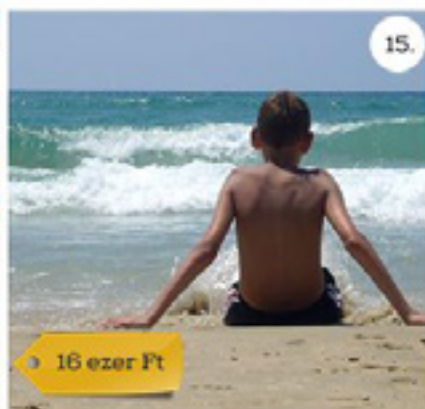
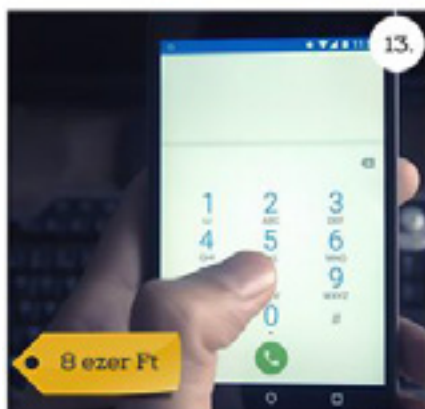
A csoportok számának megfelelően „dosszié” A/2-es papír, amelyet három részre hajtunk, és hat részre tagolunk a kiadási csoportoknak megfelelően, a következők szerint:

 Élelmiszerek és alkoholmentes italok	Lakásfenntartás, háztartási energia	Közlekedés
Hírközlés	Kultúra, szórakozás	Egyéb

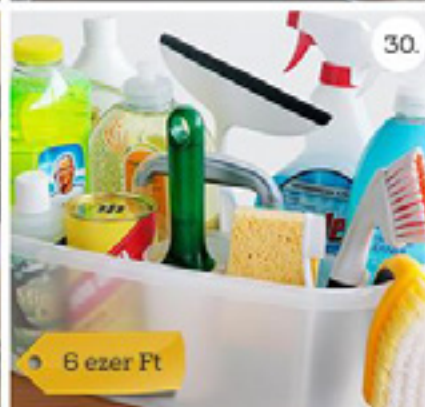
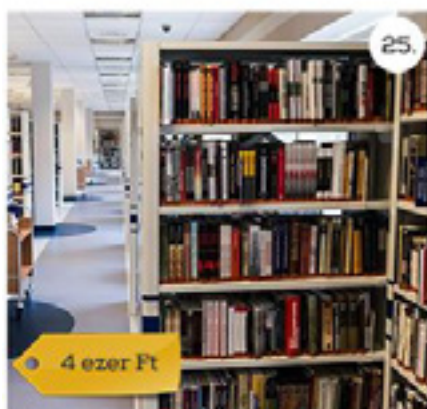
KÉPEK

KÉPEK

KÉPEK

VÁRATLAN HELYZETEKET BEMUTATÓ KÁRTYÁK:

1. SZITUÁCIÓ:

Elromlik a mosógép, újat kell venni.

2. SZITUÁCIÓ:

Szeretnél részt venni egy ausztriai nyelvi táborban az osztálytársaiddal együtt. Ennek a költségeit eddig nem tervezte a család.

3. SZITUÁCIÓ:

Édesapád vakbélműtét miatt két hétig nem tud dolgozni.

Családi költségvetés - MEGOLDÁSOK

A TANÓRA TÉMÁJA A HÁZTARTÁSOK KÖLTSÉGVETÉSÉN NYUGSZIK, AMELY ÍGY FOGLALHATÓ ÖSSZE:

Bevételek	Kiadások
Munkajövedelmek	Élelmiszerek és alkoholmentes italok
Társadalmi jövedelmek <ul style="list-style-type: none">• nyugdíj• családi- és gyerekellátások• munkanélküli ellátások• egyéb társadalmi jövedelmek	Lakásfenntartás, háztartási energia
	Közlekedés
Egyéb jövedelmek	Hírközlés
Tulajdonból származó egyéb jövedelmek	Kultúra, szórakozás
	Egyéb
Hitelfelvétel	Tartalék (megtakarítás, befektetés)